

Projekt Smart logistik - moderní výuka logistiky, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0110
 Příjemce: Střední odborná škola logistická a střední odborné učiliště Dalovice, Hlavní 114, 362 63 Dalovice
 Autor materiálu: Ing. Dagmar Pecháčková
 Název materiálu: VY_32_INOVACE_05.05_PP_Rodinné právo
 Ročník: 4.
 Vzdělávací oblast / téma: Společenská nauka/rodinné právo
 Datum (období) tvorby: 12. 2. 2013
 Anotace: materiál je určen žákům 2. roč. - k jejich motivaci osvojit si znalosti oblasti rodinného práva. Žáci se seznámí s právním významem rodina. Dokáží určit práva a povinnosti dané rodinným právem.

Materiál je určen k bezplatnému používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoli další používání podléhá autorskému zákonu.

Tento výukový materiál vznikl v rámci Operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úvodní stránka

Klíčová slova:
 rodina, osoba blízká, manželství, registrované partnerství, rozvod

VI 12-18:51

RODINNÉ PRÁVO

Hlavním pramenem je **ZÁKON O RODINĚ**

Je to souhrn právních norem upravujících:

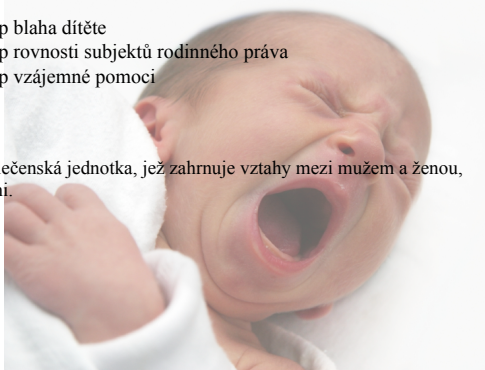
- manželství
- vztahy mezi rodiči a dětmi
- vztahy mezi dalšími příbuznými
- vztahy při náhradní výchově dětí (osvojení, pěstounská péče)

I 9-17:56

Základní principy rodinného práva:

- Princip blaha dítěte
- Princip rovnosti subjektů rodinného práva
- Princip vzájemné pomoci

RODINA
 Sociální společenská jednotka, jež zahrnuje vztahy mezi mužem a ženou, rodiči a dětmi.

I 28-19:06

Rodina v užším slova smyslu:
 společenství rodinných příslušníků, zpravidla žijících ve společné domácnosti (rodiče a děti).
 Neúplnost rodiny: rozvod, úmrtí, bezdětné manželství.
 Příležitost k rodině nezaniká, žije-li člen mimo společnou domácnost.

Rodina v širším slova smyslu:
 vztah všech pokrevních příbuzných

Místo pojmu příbuzenství, právo definuje **osobu blízkou**.

I 28-19:18

Jaké záležitosti upravuje rodinné právo? ★

- vztahy mezi rodiči a dětmi a mezi dalšími příbuznými a vztahy při náhradní výchově dětí
- manželství, vztahy mezi rodiči a dětmi a mezi dalšími příbuznými a vztahy při náhradní výchově dětí
- vztahy mezi rodiči a dětmi a mezi dalšími příbuznými

II 11-21:29

MANŽELSTVÍ

Manželství je trvalé společenství ženy a muže **založené zákonným způsobem**, jehož hlavním cílem je založení **rodiny** a řádná **výchova dětí**.

Uzavírá se **svobodným a úplným souhlasným prohlášením** muže a ženy, že spolu vstupují do manželství.

Toto prohlášení musí být účinně veřejně, slavnostním způsobem, za přítomnosti svědků.

Uzavřené manželství se zapisuje **domatriky**.

I 28-19:28

Zákonem jsou povoleny dvě formy uzavírání sňatku:

1. **Občanský sňatek** - prohlášením před státním orgánem (starostou, primátorem, pověřeným členem zastupitelstva apod.

2. **Církevní sňatek** - před orgánem státem registrované církve

Uzavřít manželství nemohou mezi sebou rodiče a děti, ani osvojené a sourozenci. Bratřanci a setřence mohou uzavřít pouze občanský sňatek.

V cizině lze sňatek uzavřít před **českým zastupitelským orgánem**

I 28-19:47

PODMÍNKY UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ

1. Vyberou si, zda budou používat společné příjmení jednoho z nich, zda si ponechají svá původní příjmení a jaké budou používat jejich děti.
2. Musí být seznámeni se zdravotním stavem, s charakterovými vlastnostmi a prohlásit, že jim nejsou známy okolnosti vylučující manželství (existence jiného svazku, příbuzenský vztah apod.).
3. Musí být starší 18 let, aby byla zaručena fyzická a morální vyspělost. Výjimečně může povolit soud i manželství nezletilému staršímu 16 let.
4. Manželství mohou uzavřít jen osoby opačného pohlaví.

I 28-20:02

Práva a povinnosti

Muž a žena mají v manželství stejná práva a povinnosti :

- jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost
- pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí

Společně rozhodují o záležitostech rodiny.
Podle svých schopností, možností a majetkové situace **starají** o uspokojování potřeb rodiny .

Manželé se mohou zastupovat v běžných záležitostech.

I 28-19:47

Manželství

- a) jeho cílem je založení rodiny řádná výchova dětí
- b) jeho cílem je materiální a nemateriální zabezpečení manželů
- c) "manželství" mezi osobami stejného pohlaví se jmenuje **registrované partnerství**

Otázka: manželství se zapisuje: ?

- a) do občanského průkazu
- b) do matriky
- c) do matriky a do občanského průkazu

II 11-21:33

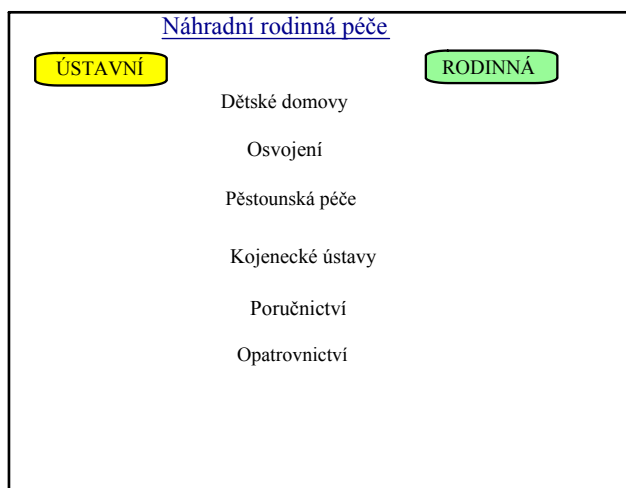
Otázka: muž a žena ?

- a) mají stejná práva a stejné povinnosti
- b) ten, kdo přináší více peněz do manželství, má více práv a stejné povinnosti
- c) muž má mít větší práva a menší povinnosti

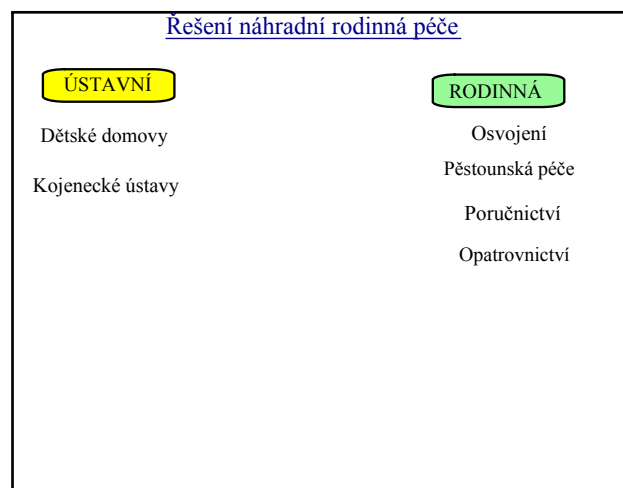
Otázka: společně rozhodují o záležitostech rodiny?

- a) podle svých schopností, možností a majetkové situace **starají** o uspokojování potřeb rodiny . Manželé se mohou zastupovat v běžných záležitostech.
- b) stejným dílem **starají** o uspokojování potřeb rodiny . Manželé se mohou zastupovat v běžných záležitostech.
- c) podle svých schopností, možností a majetkové situace **starají** o uspokojování potřeb rodiny . Manželé se mohou zastupovat v běžných záležitostech i při nákupu, prodeji nemovitostí.

II 11-21:40

II 11-20:45

II 11-20:45

Osvojení - Adopce - **právně vytvořené pouto**.

Mezi osvojitelem a osvojencem vzniká stejný poměr, jaký je mezi rodiči a dětmi.
Osvojitel přijme dítě za své a tím zánikají vztahy a povinnosti k původní rodině dítěte .

Osvojencem přebírá příjmení rodičů.
Osvojitel je způsobilý k právním úkonům.

Osvojit si lze jen nezletilé dítě, kterému je všakvíce jak 1 rok .

II 11-20:52

Pěstounská péče

Znamená, že dítě je svěřeno do péče fyzické osobě.

Ta je oprávněna rozhodovat o obvyklých záležitostech dítěte.

Stát zajišťuje hmotné zabezpečení dítěte a přiměřenou **odměnu** pro pěstouny.
Vzniká rozhodnutím soudu a zaniká zletilostí nebo také rozhodnutím soudu.

Dítě může být v kontaktu se svou původní rodinou .

Dítě nepřebírá příjmení.

II 11-20:56

PORUČNICTVÍ

Ustanovuje soud pokud rodiče dítěte zemřou nebo jsou zbavení rodičovské zodpovědnosti .
Poručník dítěte vychovává, zastupuje a spravuje jeho majetek místo jeho rodičů.

Obvykle je jím ustanovena osoba určená rodiči pokud to neodporuje zájmům dítěte, zpravidla se jedná o příbuzné nebo osobu blízkou.

Poručník je zákonným zástupcem dítěte spravujícím jeho majetek, ale při závažných rozhodnutích je povinen se poradit se soudem .

Poručník **nemá k dítěti vyživovací povinnost**, a pokud je správa majetku dítěte spojena se značnou námahou má právo na odměnu.
Zaniká dosažením plnoletosti dítěte nebo rozhodnutím soudu.

II 11-21:02

Opatrovnictví

- určuje soud, který vydá ustanovení:
co smí a co nesmí opatrovník dělat - záležitosti vymezené soudem.

Zabývá se například správou majetku během řízení o osvojení.
Často jím bývá stanoven OPOD (orgán právní ochrany dětí).

II 11-21:23

Ústavní výchova

je užitá v případě, že je výchova dítěte vážně ohrožena nebo narušena a není možné nalézt jiná výchovná opatření.

Musi být nařízena soudem a trvá do zletilosti dítěte.

II 11-21:25

Úmluva o právech dítěte - mezinárodní

Chrání zájmy dítěte:

právo na bezpečí, vzdělání, zdravý vývoj,
právo na ochranu proti zneužívání prací aj. způsobem

II 11-21:26

Otázka: vztahy s původními rodiči zanikají při: ?

- a) při osvojení, pěstounské péči a ústavní péči
- b) při osvojení a pěstounské péči
- c) při osvojení

Otázka: pěstounská péče ?

- a) se koná za úplatu
- b) je vykonávána zdarma

II 11-21:50

Otázka: poručník ?

- b) spravuje majetek dítěte, a také má k němu vyživovací povinnosti
- a) vychovává dítě, a má k němu vyživovací povinnosti
- c) spravuje majetek dítěte, ale nemá k němu vyživovací povinnosti

II 11-21:57

Registrované partnerství

- je uzavřeno mezi osobami stejného pohlaví

Je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 239/2008 Sb. (dále jen „zákon o partnerství“).

Partnerství vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví činěným formou souhlasného svobodného a úplného prohlášení těchto osob o tom, že spolu vstupují do partnerství.

Prohlášení se činí před matrikářem na základě otázky, položené těmto osobám, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství.

Před učiněním prohlášení výslovně uvedou, že jim nejsou známy okolnosti vylučující vstup do partnerství.

Protokol, který se o prohlášení sepisuje, podepisují osoby vstupující do partnerství, matrikář, tlumočník, je-li jeho přítomnost nutná.

Partnerství se zapisuje do knihy registrovaného partnerství.

I 28-20:17

I 28-20:17

PRÁVA A POVINNOSTI REGISTROVANÝCH PARTNERŮ

- společné záležitosti partnerství (partneři jsou zavázáni řešit společně věci týkající se jejich soužití)
- zastupování (partneři se mohou zastupovat v běžných záležitostech, např. převzít dopis, půjčit knihu, zrušit rezervaci hotelu apod. a jednáním jednoho partnera jsou zavázáni oba)
- vyživovací povinnost (oba partneři by měli dle zákona sdílet stejnou životní úroveň a jsou povinni se k tomu vzájemně podporovat; rovněž po skončení partnerství může jeden z partnerů za určitých okolností požadovat výživné).

I 28-20:17

- majetkové vztahy (partnerům nevzniká společné jmění a věci pořízené během partnerství nabývají buď do individuálního vlastnictví, nebo do podílového spoluvlastnictví rovným dílem)

- nájem bytu (automaticky nevzniká ani společný nájem bytu a partneři jsou odkázáni na dohodu s pronajímatelem, partner však má právo užívat bytu druhého partnera a po úmrtí dojde k přechodu nájmu na pozůstalého partnera)

I 28-20:17

- dědění a právo domáhat se ochrany osobnosti (pozůstalý partner dědí ze zákona v první dědické skupině stejným dílem spolu s dětmi zesnulého, v případě bezdětnosti dědí ve druhé dědické skupině spolu s rodiči zesnulého, a to nejméně polovinu dědictví;

může také uplatňovat právo na ochranu osobnosti zemřelého partnera)

- informace o zdravotním stavu (lékaři mohou partnera informovat o povaze onemocnění a o potřebných lékařských výkonech)

2 5-10:39

Otázka: Registrované partnerství ?

- plně nahrazuje manželství, jedná se pouze o osoby stejného pohlaví
- plně nenahrazuje manželství, jedná se pouze o osoby stejného pohlaví

Otázka: Registrované partnerství ?

- partneři mají vůči sobě vyživovací povinnost
- partneři nemají vůči sobě vyživovací povinnost

II 11-22:05

ROZVOD MANŽELSTVÍ

Rozvodové řízení začíná podáním návrhu na rozvod manželství .

Soud může manželství na návrh některého z manželů rozvést jestliže je manželství tak hluboce a trvale rozvráceno , že nelze očekávat obnovení manželského soužití; bere přitom v úvahu příčiny rozvratu manželství.

Před rozhodnutím, kterým se rozvádí manželství rodičů nezletilého dítěte, upraví soud jejich práva a povinnosti k dítěti pro dobu po rozvodu zejména určí, komu bude dítě svěřeno do výchovy a jak má každý z rodičů přispívat na jeho výživu.

2 5-10:44

Návrhu na rozvod , s nímž nesouhlasí manžel, který se na rozvratu manželství porušením manželských povinností převážně nepodílel a jemuž by byla rozvodem způsobena zvlášť závažná újma, soud nevyhoví, pokud mimořádné okolnosti svědčí ve prospěch zachování manželství.

Jestliže však manželé spolunežijí po dobu delší než tři roky , soud manželství rozvede, jsou-li splněny podmínky zákona.

Manželství nelze rozvést, dokud nenabude právní moci rozhodnutí o úpravě poměrů nezletilých dětí pro dobu po rozvodu.

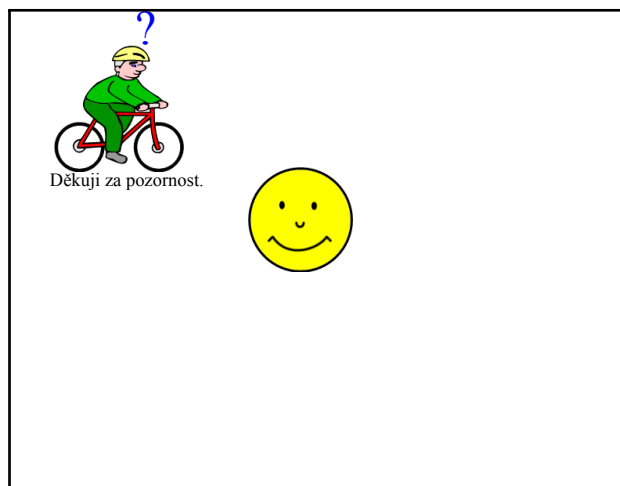
II 11-20:36

Jsou-li oba rodiče způsobilí dítě vychovávat a mají-li o výchovu zájem, může soud svěřit dítě do společné, popřípadě střídavé výchovy obou rodičů , je-li to v zájmu dítěte.

Dohoda o styku rodičů s dítětem nepotřebuje schválení soudu.

Manžel, který přijal příjmení druhého manžela, může do jednoho měsíce po právní moci rozhodnutí o rozvodu oznámit matričnímu úřadu, že přijímá opět své dřívější příjmení ,

II 11-20:40

XII 5-20:35

Seznam použité literatury a pramenů:

ŠTOHL, Pavel *Učebnice účetnictví I. Díl* Znojmo: Vzdělávací středisko Ing. Pavel Štohl, 2009-2013 ISBN 978-80-87237-12-0

Objekty, použité k vytvoření sešitu, jsou součástí SW Smart Notebook 11 - licence SOŠ logistická a SOU Dalovice, nebo pocházejí z veřejných knihoven obrázků (public domain) nebo jsou vlastní originální tvorbou autora.

Autor:
Ing. Dagmar Pecháčková
SOŠL a SOU Dalovice
pechackova@logistickaskola.cz
únor 2013

Závěrečná stránka